

A l'ombra d'Alfred Hitchcock

Molts són els cineastes que han xuclat de l'obra de Hitchcock. No solament aquells que han fet del suspens el seu 'modus vivendi' sinó també aquells que, com Roman Polanski o Robert Benton, l'han tractat de manera esporàdica.

No és exagerat afirmar que Alfred Hitchcock ha estat un dels cineastes més imitats de tota la història del cinema. Pocs són els directors que han aconseguit, com ell, crear un estil, una "marca de fàbrica" que identifiqui tota una trajectòria fílmica d'una manera tan coherent i uniforme. Hitchcock va aconseguir, també, una cosa que molts directors coetanis cobejaven però difícilment assolien: convertir-se en l'autèntica "estrella" de la pel·lícula, per davant dels actors, veritables motors d'una indústria, la de Hollywood, que durant moltes dècades va

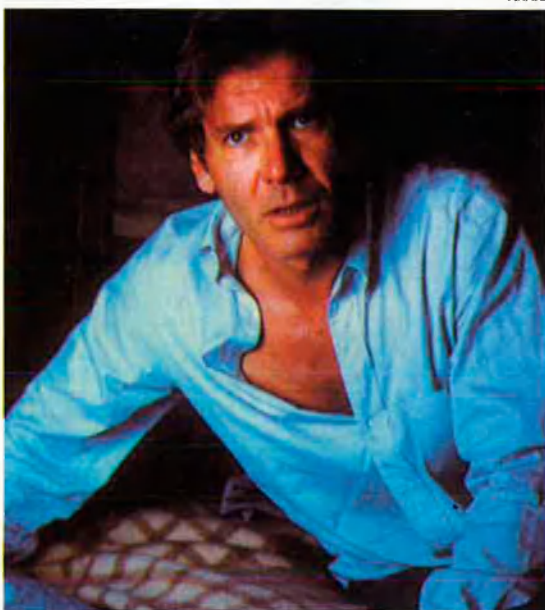
moure allò que tradicionalment s'ha anomenat *star system*.

Hitchcock, ultra dels actors, era també el director del destinatari darrer de la seva obra: l'espectador. El director va aconseguir que el públic s'identifiqués amb els protagonistes de les seves històries com pocs d'altres cineastes ho han aconseguit. La conclusió? L'èxit. Però un èxit sobretot comercial; de l'artístic no en va poder gaudir durant molts anys: Hitchcock era considerat un director que feia, justament, massa concessions al públic, un cineasta trampós i malintencionat que no rebria el reconeixement crític que es mereixia fins que el va rescatar de l'oblit la publicació francesa *Cahiers du Cinéma* i que François Truffaut va consagrar en aquell llarg llibre-entrevista, publicat el 1966 amb el títol de *Le cinéma selon Hitchcock*.

Els imitadors de Hitchcock han existit sempre, almenys des que, arran de *Rebecca*, el director posà el peu a Hollywood. Ja als anys 40 i 50, realitzadors importants com Fritz Lang amb *La dona del quadre* (1944) o *Secreta tras la puerta* (*Secret beyond the door*, 1947); Otto Preminger amb *Laura* (1944); Henry Hathaway amb *Niagara* (1953) i *A 23 pasos de Baker Street* (*23 paces to Baker Street*, 1956), Vincente Minnelli amb *Corrientes ocultas* (1947), i, a Europa, Henri-Georges Clouzot amb *Les diaboliques* (1954) provaren, amb resultats més que notables, no de repetir l'estil però sí d'acostar-se a la manera hitchcockiana de crear el suspens cinematogràfic; veurem com, en mol-

tes ocasions, es fa referència a aquests títols amb frases com "a Hitchcock no li hauria importat firmar-lo". Són títols deutors d'una empremta personal que ja s'imposava i creava addictes.

ARXIU

L'obra de Roman Polanski, 'Frenètic' (1988), té clares reminiscències hitchcockianes. Certament, en la filmografia de molts realitzadors que no han fet del suspens el seu 'modus vivendi' també hi trobem alguna obra clarament hitchcockiana.

ARXIU

ARXIU

Els anys 60 marquen una diferència a l'hora d'acostar-se als qui han intentat emular el "mag del suspens": la pel·lícula *Psicosis* (1960) significa un trencament d'un munt de normes cinematogràfiques convencionals i un punt de referència per al nou cinema de suspens, horror i terror. És, potser, una de les cintes més imitades de Hitchcock i l'única que ha tingut seqüeles (tres, que va protagonitzar el mateix Anthony Perkins). Només un any després, William Castle, un dels reis de la sèrie B, roda *Homicides*, una divertida "fotocòpia" d'urgència, a la qual seguirien d'altres títols igualment hitchcockians del mateix director, com *El caso de Lucy Harbin* (*Strait-Jacket*, 1963) o *Viatgers nocturns* (1965).

A llarg de la dècada dels 60 trobem més intents —alguns força reeixits— de cinema hitchcockià en títols com *El premio* (*The prize*, 1963), de Mark Robson o *Sola en la oscuridad* (*Wait until dark*, 1967), de Terence Young; però és sobretot un altre director consagrat, tot i que no per les seves incursions en el cinema d'intriga sinó per les seves aportacions a la comèdia i al musical, Stanley Donen, qui s'acosta més a l'essència del cinema del realitzador britànic en dos films realment notables: *Xarada* (1963), protagonitzada per un dels actors imprescindibles de Hitchcock, Cary Grant, i *Arabesc* (1966), amb l'igualment hitchcockià Gregory Peck.

De tota manera, el cineasta que més s'ha emmirallat en el cinema del realitzador britànic, fins al punt de proclamar-se en algun moment "el successor de Hitchcock", ha estat Brian de Palma. Després d'uns inicis clarament experimentals, influenciats molt per la *nouvelle vague* francesa, De Palma comença una carrera en la qual l'ombra de Hitchcock serà una constant: repregué la idea de *Psicosis* a *Hermanas* (*The Sisters*, 1973) i sobretot a *Vestida per matar* (1980), sense oblidar el deute que *Obsessió* (1976), tal vegada el seu millor film, té amb

Ja als anys 40 i 50, hi hagué realitzadors importants que s'acostaren a la manera hitchcockiana de crear el suspens.

Vértigo, film al qual també trobem referències a *Doble cos* (1984), que també beu en les fonts de *La finestra del darrere* i en el qual ens topem com a protagonista amb Melanie Griffith, filla de la darrera "rossa glacial" del cine de Hitchcock: Tippi Hedren, heroïna d'*Els ocells* i de *Marnie*. També identifiquem homenatges esporàdics al cinema de Hitchcock en d'altres títols de De Palma com *Carrie* (1976), *Impacte* (1981) o *En nombre de Caïn* (1992): llàstima que l'innegable virtuosisme visual d'aquest realitzador no estigui sempre al servei d'uns guions als

quals Hitchcock mai no hauria donat el vist-i-plau.

Certament, en la filmografia de molts realitzadors que no han fet del suspens el seu *modus vivendi* també hi trobem alguna obra clarament hitchcockiana: és el que han fet, entre d'altres, directors del prestigi de Jonathan Demme (*L'enigma del Niàgara*, 1979), Robert Benton (*Still of the night*, *Bajo sospecha*, 1982), Roman Polanski (*Frenètic*, 1988) o Gus Van Sant, que ha hagut d'enfrontar-se al rebuig de la incomprensió i la intransigència tot i que el seu *remake* de *Psicosis*, un experiment tan interessant com inusual en la història del cinema, literalment esventrat per la crítica, demostrés a bastament, ja que el film segueix fidelment la planificació de l'original, que l'estil del director britànic continua avui tan vigent com fa quaranta anys.

Cal comprendre tots aquests realitzadors i perdonar-los si ens desplauen en les obres citades: sens dubte, la sensació de sentir-se una mica Hitchcock encara que només sigui una estona deu ser molt difícil de vèncer.

Josep Escarré

El realitzador més influït pel mag del suspens (fins al punt de proclamar-se en algun moment 'el successor de Hitchcock') ha estat Brian de Palma. Després d'uns inicis clarament experimentals, en la línia de la *nouvelle vague* francesa, De Palma comença una carrera en la qual l'ombra de Hitchcock serà una constant.